SĄD OKRĘGOWY W SŁUPSKU
Referat do spraw wizytacji
76-200 Słupsk, ul. Zamenhofa 7
Telefon: (0-59) 842-83-25 *Fax.*: (0-59) 842-83-01
e-Mail: referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
www.slupsk.so.gov.pl

Słupsk, dnia 22 września 2021 r.

Ref. Wiz.462-13/21

Pan Marek Król
Dyrektor Domu Pomocy Społecznej
w Machowinku
Machowinko 3
76-270 Machowinko

Stosownie do art. 43 ust. 10 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020r., poz. 685 j.t.), w załączeniu przesyłam sprawozdanie z przebiegu kontroli w *Domu Pomocy Społecznej w Machowinku* przeprowadzonej przez sędziego Sądu Rejonowego w Słupsku Panią Agnieszkę Buraczewską- do wiadomości i wykorzystania.

Jednocześnie informuję o możliwości zgłoszenia *w terminie 14 dni* od dnia otrzymania sprawozdania zastrzeżeń lub wniosków dotyczących wyników kontroli oraz zaleceń pokontrolnych.

Z poważaniem

WICEPREZES SĄDU OKRĘGOWEGO
W SŁUPSKU

SSO Anna Prucnal

PREZES SĄDU REJONOWEGO
w Słupsku
Wpł. 17. 09. 2021
załączników
L.dz. Prez. ..... akta .....
A.462-7/21

Słupsk, dn. 16.09.2021r

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI PRZEPROWADZONEJ W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ W MACHOWINKU ZA ROK 2019 I 2020

Kontrola została przeprowadzona w dniu 2 września 2021 roku przez sędziego wizytującego Sądu Rejonowego w Słupsku, Agnieszkę Buraczewską, na podstawie art. 43 ustawy z dnia 19.08.1994r o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012r w sprawie domów pomocy społecznej.

Przedmiotem kontroli było :
- badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji stanowiącej podstawę przyjęcia do domu pomocy społecznej oraz przebywania w tych podmiotach osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dokumentacji dotyczącej badania stanu psychicznego mieszkańców co 6 miesięcy celem ustalenia zasadności dalszego pobytu w DPS (art. 38 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego),
- badanie prawidłowości stosowania ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej zastosowania przymusu bezpośredniego lub rejestru przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego z uwzględnieniem danych utrwalonych za pomocą urządzeń monitorujących
- badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej świadczeń zdrowotnych stwarzających podwyższone ryzyko dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- badanie współdziałania kontrolowanego podmiotu z rodzinami i opiekunami osób z zaburzeniami psychicznymi
- badanie prawidłowości i terminowości załatwiania skarg i wniosków osób z zaburzeniami psychicznymi przebywających w kontrowanym podmiocie
- przestrzegania praw osób przebywających w DPS oraz warunki bytowe w/w osób

Wstęp

Dom Pomocy Społecznej w Machowinku przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. To jednostka przeznaczona dla 86 osób (23 miejsca dla dzieci i młodzieży i 63 dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie). Mieści się w dwóch budynkach - „Pałac" o pow. 1.508 m2, w którym poza pokojami mieszkalnymi mieszczą się pomieszczenia terapii zajęciowej, gabinet pomocy doraźnej, pomieszczenia służące rehabilitacji, pracownia ceramiczna, kaplica, stołówka, kuchnia z zapleczem, magazyny, pomieszczenia do zajęć rewalidacyjnych oraz „Rodzinka" o pow. 180 m2, gdzie jest 8 pokoi 2-osobowych i 1 pokój 3-osobowy, łazienki, świetlica z biblioteką, aneks kuchenny, sala terapii zajęciowej.
Według stanu na 31.12.2020r. w placówce zatrudnionych było 56 osób, z czego 38 osób w działach opiekuńczo – terapeutycznym (32) i medyczno – rehabilitacyjnym (6).

Źródło informacji niezbędnych do przeprowadzenia kontroli stanowiła dokumentacja oraz rozmowa przeprowadzona z pracownikiem socjalnym [redacted][1] kierownikiem działu opiekuńczo – terapeutycznego [redacted][1] i dyrektorem placówki Markiem Królem.

Dyrektor placówki nie zgłaszał żadnych problemów dotyczących zakresu, którym objęta jest kontrola. Wnioski końcowe kontroli za rok 2018 nie stwierdzały uchybień w dokumentacji dotyczącej domowników oraz warunków bytowych w jakich przebywają.

W placówce zastosowano podział na grupy – łącznie wyodrębniono V grup oraz grupę „Rodzinka", do której należą najbardziej samodzielni mieszkańcy. Spośród mieszkańców większość stanowią osoby całkowicie ubezwłasnowolnione, jedynie 13 osób, w tym 4 dzieci nie jest ubezwłasnowolnionych.

Na dzień 31.12.2020r. w DPS przebywały 82 osoby, na dzień 31.12.2019 - 85. Do placówki zostało przyjętych:

- **w 2019 roku** 4 osoby:
  1. w dniu 10.01.2019r., osoba całkowicie ubezwłasnowolniona l. 43, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 29.09.2017r SR w Wejherowie, osoba z głębokim upośledzeniem umysłowym, zespół Downa (nr 337);
  2. w dniu 21.05.2019r., osoba całkowicie ubezwłasnowolniona l. 34, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 13.02/2018r., załączona opinia biegłego wydana w toku postępowania sądowego na okoliczność stanu zdrowia (nr 338);
  3. w dniu 11.06.2019r., l. 47, upośledzenie umysłowe w stopniu znacznym, na podstawie orzeczenia sądu rodzinnego o umieszczeniu osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody – SR w Choszcznie, w trakcie pobytu nastąpiło ubezwłasnowolnienie po zawiadomieniu skierowanym przez Dyrektora domu, ustanowiono opiekuna prawnego (nr 339);
  4. w dniu 4.10.2019r., osoba całkowicie ubezwłasnowolniona l. 26, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 21.03.2019r, osoba z dziecięcym porażeniem mózgowym, głębokim upośledzeniem umysłowym (nr 340);

- **w 2020 roku** 2 osoby:
  1. w dniu 13.02.2020r., osoba małoletnia l. 14, na wniosek rodzica, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu na złożenie wniosku o umieszczenie w domu pomocy społecznej z dnia 24.07.2019r SR w Słupsku, osoba z mózgowym porażeniem dziecięcym, upośledzeniem umysłowym (nr 341);
  2. w dniu 10.06.2020r., osoba całkowicie ubezwłasnowolniona l. 21, na wniosek opiekuna prawnego, dysponującego orzeczeniem sądu rodzinnego o zezwoleniu opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie osoby ubezwłasnowolnionej w domu pomocy społecznej z dnia 28.01.2020r., (nr 338);

W roku 2019r. w kontrolowanym DPS zanotowano 3 zgony i 1 odejście na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego , a w 2020r. 3 zgony, 2 osoby odeszły na własne życzenie.

Zgony w 2019r.
- osoba przyjęta w dniu 16.04.2018r., z informacji zawartych w dokumentacji wynika, że zmarła nagle w dniu 27.12.2019r. (nr 333)
- osoba przyjęta w dniu 16.07.1974r., z informacji zawartych w dokumentacji wynika, że przebywał przed śmiercią w hospicjum, zmarł w dniu 16.04.2019r. (nr 177);
- osoba przyjęta w dniu 04.06.2007r., zmarła w dniu 20.01.2019r. (nr 328), sporządzono notatkę ustaleń co do członków rodziny;

Zgony w 2020r.
- osoba przyjęta w dniu 23.05.1996r., z informacji zawartych w dokumentacji wynika, że zmarła w dniu 16.03.2020r., przed śmiercią przebywała w hospicjum od 07.01.2020r. (nr 116)
- osoba przyjęta w dniu 01.06.2010r., z informacji zawartych w dokumentacji wynika, że zgon nastapił w szpitalu w dniu 16.11.2020r. (nr 307);
- osoba przyjęta w dniu 19.09.2018r., zmarła w dniu 14.12.2020r. w szpitalu, związane z zachorowaniem na COVID-19 (nr 336);

Osoby wypisane na własny wniosek:
- w dniu 9.09.2019r., osoba częściowo ubezwłasnowolniona, pobyt od 08.07.1989r., na podstawie postanowienia SR w Słupsku o zniesieniu obowiązku przebywania w domu pomocy społecznej (304), obowiązek przebywania w dps wynikający ze skierowania Urzędu Wojewódzkiego w Słupsku z dnia 23 czerwca 1989r.;
- w dniu 1.01.2020r., na własny wniosek z dnia 22.11.2019r., z prośbą o opuszczenie dps z dniem 01.01.2020r., pobyt od 13.02.2017r – przyjęta na własny wniosek (255);
- w dniu 1.07.2020r. na wniosek rodziców, osoba całkowicie ubezwłasnowolniona, opiekun prawny – matka, pobyt od 30.06.2001 (128)

prawidłowość prowadzenia dokumentacji stanowiącej podstawę przyjęcia do domu pomocy społecznej oraz przebywania w tych podmiotach osób z zaburzeniami psychicznymi

W ramach przeprowadzonej kontroli dokonano wglądu do całości dokumentacji dotyczącej osób przyjętych do DPS w roku 2019 i 2020 oraz mieszkańców DPS, którzy zmarli w tym okresie. Akta osobowe zawierają wszystkie niezbędne dokumenty dotyczące przyjęcia oraz pobytu mieszkańca (wnioski o przyjęcie do DPS osoby umieszczonej w DPS i/lub jej opiekuna prawnego, orzeczenia sądu o umieszczeniu w DPS bez zgody lub zezwalające opiekunowi prawnemu na złożenie wniosku o umieszczenie w DPS, decyzje administracyjne kierujące do DPS, decyzje administracyjne o wysokości odpłatności za pobyt w DPS, orzeczenia o niepełnosprawności). Nie stwierdzono w tym zakresie żadnych uchybień i braków w dokumentacji.

Wyrywkowo zbdano również dokumentację medyczną pensjonariuszy, pod kątem realizacji w placówce obowiązku wynikającego z art. 38 ust. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (obowiązek badania zasadności pobytu podopiecznego w DPS raz na 6 miesięcy). Lekarz psychiatra, pod którego opieką pozostają mieszkańcy zamieszcza adnotacje przy okazji wizyt pacjenta, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy o zasadności pobytu podopiecznego w DPS.

badanie prawidłowości prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej zastosowania przymusu bezpośredniego lub rejestru przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego z uwzględnieniem danych utrwalonych za pomocą urządzeń monitorujących

W placówce jest założony rejestr przymusu bezpośredniego, ale faktycznie nie jest stosowany przymus bezpośredni, a ostatni taki przypadek miał miejsce w 2011 roku.

badanie prawidłowości stosowania ograniczenia możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

W placówce z uwagi na znacznie ograniczoną samodzielność mieszkańców nie opuszczają oni samodzielnie placówki, wyjścia poza teren placówki są pod nadzorem opiekunów. Zdarzają się pojedyncze przypadki mieszkańców na tyle samodzielnych, że bez ograniczeń opuszczają placówkę (jedna osoba pracowała poza dps). Nie było potrzeby ograniczenia żadnemu z mieszkańców możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu społecznego.

badanie prawidłowości i terminowości załatwiania skarg i wniosków osób z zaburzeniami psychicznymi przebywających w kontrowanym podmiocie

Skargi i wnioski podopieczni mogą zgłaszać pracownikowi socjalnemu, prowadzi się specjalny rejestr (zeszyt), w którym jednak nie odnotowano żadnych wpisów. Pracownik socjalny poinformował, że funkcjonuje Samorząd Mieszkańców, który spotyka się co 3 miesiące i omawiane są wówczas wszelkie problemy mieszkańców, sprawy dotyczące organizacji i funkcjonowania domu. Z takich spotkań sporządza się protokoły, które przechowywane są u pracownika socjalnego, który jest bezpośrednim opiekunem Samorządu

badanie współdziałania kontrolowanego podmiotu z rodzinami i opiekunami osób z zaburzeniami psychicznymi

Mieszkańcom umożliwia się kontakt telefoniczny z bliskimi. Jedynie 3-4 osoby posiadają własne telefony, z których korzystają, ale mieszkańcy mogą zadzwonić po uprzednim zgłoszeniu potrzeby do pracownika socjalnego, lub po godzinach pracy pracownika socjalnego można korzystać z telefonu w gabinecie pielęgniarskim. Mieszkańcy korzystają również z rozmów za pośrednictwem komunikatorów z przekazem obrazu.
W trakcie pobytu w DPS mieszkańcy korzystają z urlopów i przepustek w sposób określony regulaminem - pewne ograniczenia w tym zakresie zostały wprowadzone z uwagi na pandemię COVID-19 od marca 2020 r., zgodnie z obowiązującymi rekomendacjami.

przestrzegania praw osób przebywających w DPS oraz warunki bytowe w/w osób

Pensjonariuszami na co dzień zajmuje się personel zatrudniony w DPS, w tym pielęgniarki. Pensjonariusze korzystają z terenu zielonego na którym mieści się DPS, w trakcie mojego pobytu, korzystając z ładnej pogody, większość z nich przebywała na świeżym powietrzu. Odbywają się również zajęcia terapeutyczne, w domu znajdują się dwie pracownie plastyczne, pracownia ceramiczna oraz sala doświadczania świata, siłownia, gabinet fizjoterapii i hydroterapii (w trakcie kontroli mogłam zaobserwować, jak pensjonariusze korzystają z tych zajęć). Część mieszkańców uczestniczy w zajęciach rewalidacyjno – wychowawczych, nauczaniu indywidualnym prowadzonym przez nauczycieli ze Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Damnicy.

W pokojach mieszkańców panuje porządek, urządzone są w sposób estetyczny, w zależności od potrzeb zdrowotnych pensjonariusza, jak również jego indywidualnych preferencji. Część wyposażenia pokoi jest zakupiona z funduszy pensjonariuszy, zgodnie z ich oczekiwaniami, w pokojach widoczne są też ich prywatne przedmioty (maskotki, obrazki, zdjęcia), pozwalające na stworzenie bardziej domowej, przyjaznej atmosfery.
Mieszkańcy poruszają się po terenie placówki swobodnie. Widać było, że są odpowiednio zaopatrzeni, uśmiechnięci, personel reagował na zgłaszane przez nich potrzeby. Placówka współpracuje z rodzinami podopiecznych, jeżeli mają z nimi kontakt załatwia wszelkie formalności. W aktach osobowych zauważyć też można, że jeżeli jest to uzasadnione ze względu na stan mieszkańca, zawiadamia się Prokuraturę Rejonową w Słupsku o zasadności wszczęcia postępowania o ubezwłasnowolnienie, co faktycznie skutkuje takimi postępowaniami (wszelka dokumentacja z tym związania znajduje się w aktach osobowych).

W dniu 30 września 2019r. została przeprowadzona kontrola doraźna sędziego wizytującego Sądu Rejonowego w Słupsku, na skutek zastrzeżeń zgłaszanych przez opiekuna prawnego jednego z mieszkańców. Nie stwierdzono zaniedbań placówki nad faktyczną opieką nad mieszkańcem, także jeżeli chodzi o rozliczenia finansowe i zaspokojenie potrzeb mieszkańca. (przekazano do wglądu protokół z kontroli z dnia 14.10.2019r.)

WNIOSKI KOŃCOWE

W Domu Pomocy Społecznej w Machowinku w zakresie podlegającym kontroli nie stwierdzono uchybień w dokumentacji stanowiącej podstawę do przyjęcia i przebywania osób z zaburzeniami psychicznymi, jak również w zakresie prowadzenia dokumentacji osób, które zmarły. Należy podkreślić, iż w DPS w Machowinku panują bardzo dobre warunki bytowe dla podopiecznych. Nie stwierdzono (na podstawie dokumentacji, obserwacji i rozmowy z mieszkańcami DPS) jakichkolwiek nieprawidłowości w sprawowanej opiece lub przestrzeganiu praw podopiecznych. Wyczuwalna jest życzliwa i spokojna atmosfera, uwagę zwraca również swobodny i przyjazny stosunek personelu do mieszkańców, odwzajemniany zresztą przez tych ostatnich. Widać bardzo duże zaangażowanie pracowników i znajomość potrzeb poszczególnych mieszkańców. Sfera terapeutyczna oraz kulturalno-oświatowa również nie budzi zastrzeżeń (chociaż w okresie pandemii COVID-19, uległa znacznemu ograniczeniu).

Jedynym aspektem, na który należy zwrócić uwagę to konieczność uzyskiwania oświadczenia od osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej, zdolnej do wyrażenia zgody, co do jej zgody na przyjęcie do placówki, a w przypadku braku możliwości uzyskania takiego oświadczenia (np. osoba bez kontaktu z uwagi na stan zdrowia), sporządzenia na tę okoliczność stosownej notatki, która odzwierciedlałaby brak zdolności do wyrażenia zgody, a to w związku z przepisem art. 38 ust. 4 *ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.*

SĘDZIA
Sądu Rejonowego w Słupsku
Agnieszka Buraczewska

Przypisy wyłączenia jawności:

[1] Prywatność osoby fizycznej - art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2176, z późn. zm.).